

Robert

LOWELL

Ponas Edvardsas ir voras

Mačiau, kaip oru artinas vorai,
 Keliauja per medžius rugpjūčio dieną
 Priplėkusią, kai kluonan šienas
 Jau suvežtas. Kur vakarai
 Vėjuoti ir šalti,
 Kur verčia netašytas lapkritis
 Į properšas padangėj vorus skrist
 Besvorius, jų ketinimai sugūra,
 Pranykstančių rytuos, kur saulė ir kur jūra.

Kas mes galingo Dievo rankose?
 Kraujy rusena ugnys išdavystės;
 Prieš jas tu dėstyki nedėstęs
 Erškėčių pajėgas sausas –
 Atšimpa jų spygliai
 Ir priešinasi liepsnai neilgai,
 Ir veltui tavo žaizdos ir vargai.
 Nėra jokių vaistų prieš šitą ligą.
 Kiek rankose, kiek širdyje stiprybės liko?

Našlė juodoji, mažas padaras
 Su smėlio laikrodžio žyme, girdėjau,
 Nudobia tigrą. Ar prieš vėjų
 Rožę, prieš veidrodį suras
 Negyvėlis drąsos
 Patvirtint šitą galią? Jei tiesos
 Kūrėjas, kurs virš prarajos baisios
 Tave it vorą laiko, sunaikintų
 Ir išbarstytų sielą tavąją, priimk tai.

Vaikystėj Vindsore mačiau, kaip greit
 Numiršta voras, įmestas į laužą:
 Jis nekovoja, nesibraižo,
 Net nemėgina stotis, bėgt –
 Ištiesia kojeles
 Ir miršta. Trauktis nusidėjėliams
 Nėra kur, nes nesutvirtės valia,
 Nors kiek jėgų eikvotum – nepagijus
 Ji tik sucyps tarytum seilė ant žarijų.

Kas nuopuolį tos sielos išmatuos?
 Kad įkritai į krosnį plytoms degti,
 Pavirsta žarnos kur į dagtį,
 Josiahai Hawley, tik įsivaizduok;
 Jei smėlio laikrodžiu
 Matuot – degimas ilgas! Iš pradžių
 Minutė, dešimt, dešimt tūkstančių:
 Ne, gaisras amžinas, ir tai mirtis,
 Kai miršti ir žinai – tai juoda našlė, mirtis.

Sena meilė

Sena meile, mano žmona!
 Prisimeni tuos paukščių sąrašus?
 Aną vasarą ryte pravažiavau
 pro mūsų namą Meine. Jis vis dar
 stovėjo ant kalvos –

Ant durų kabojo raudona
 kukurūzo burbulė.
 Ant stiebo – senoji vėliava
 su trylika žvaigždžių. Raudonos
 it mokyklos sienos.

Viduj naujas šeimininkas,
 nauja žmona, nauja šluota!
 Visuose kambariuose švietė
 alavinis grobis
 iš pajūrio antikvariato.

Naujas pasaulis!
 Nebereikia lėkti pas kaimynus
 skambinti šerifui
 dėl taksi į Batą
 ir gėrimų parduotuvę!

Niekas nematė tavo įsivaizduoto
 Įsimylėjęlio dvasios,
 žiūrinčios pro langą
 ir pasitaisančios
 skarelę ant kaklo.

Būkit sveiki, naujieji žmonės,
 Būk sveika, vėliava ir senas
 renovuotas name ant kalvos!
 Viskas taip švariai išvalyta,
 išvėdinta, papuošta, apstatyta.

Viskas tik į gera –
 kokie drebantys patrakėliai
 mes buvom, užsnigti dviese,
 zurziantys kaip vapsvos
 mūsų knygų pašiūrėj!

Vargšele, dvasia, sena meile, kalbėk
 ugningų įžvalgų
 senuoju balsu, kuris
 pernakt neleisdavo užmigti.
 Toj pačioj lovoj ir atskirai

girdėjom, kaip greideris
 stenėdamas kyla kalvon –
 raudona švieselė, paskui mėlyna –
 ir nustumia sniegą
 šalikelėn.

Amžiaus vidurys

Viduržiemio nykuma;
 einu
 nučiaumotom gatvėm
 ir Niujorkas
 mano nervus tąso.

Keturiasdešimt penkeri,
 o kas toliau, kas toliau?
 Prie kiekvieno kampo
 pasitinka Tėvas –
 mano metų, gyvas.

Atleisk man, Tėve,
 mano skriaudas,
 kaip ir aš atleidžiu
 tiems, kuriuos
 esu nuskriaudęs!

Tu niekad nekopei į Sioną,
 bet plutoje,
 per kurią turiu eiti,
 įspaudei dinozauriškus
 paskutinius žingsnius.

Trumparegystė: naktis

Lova, akiniai šalia,
matyti tik per pėdą,
nušiuurę viskas, dryža,
keista žlibiui.

Vieną mirksnj
šviesa sustingsta. Štai čia
neryškios antraštės, štai
knygų žydros, rudos kalvos,
laukai ir vėliavos.

Čia
išvykimo juosta,
sapnų takelis. Jo tiesėjas,
turėjęs skubiai iškeliauti,
paliko skaičius, žodžius, strėles.

Matau
kambarį svetimą, nykų,
amžino studento celę,
nušviestą baltų vamzdelių,
kaitros grūstuvų... Girdžiu, kaip
pūkščia vienišas metalas,
kaip kriokia it ligonis.
Vis dėlto mano akys
vengia kambario. O kam gi.
O kam žinot, jog vyliausi,
kad minėtasis baltumas
išdegins miglas,
ir mano penkios juslės
sukąs dantis, verdamos mintis
nelyg pro adatos skylutę...

Matau rytinę žvaigždę...

Galvoki apie jį Sode,
grūdą išminties, tą levos
suvedžiotą, kupiną
žmogiško nuodo ir džiugesio:
Šėtoną, triumfuojantį
Sode! Ir vienu gaistu
akinanti skaistuma
pavirto žalčiu,
ėmė šliaužioti ant pilvo.

Kas neramina šiuos namus?
Vos už pėdos susilieja
gerai pažįstami veidai.
Penkiasdešimties mes trapūs
lyg plunksnelės...

Akių darbai baigti.
Ant juodo ciferblato šviečia
žali jaunaties skaičiukai –
1, 2, 3, 4, 5, 6!
Kvėpuoju ir negaliu užmigt.
Tada ateina rytas
ir sako: „Štai tokia naktis.“

Naktinis prakaitas

Darbastalis, šiukšlynas, knygos, lempa,
 daiktai senieji, įrankiai geri –
 nors gyvenu iššluotam kambary,
 dešimtąkart juntū aš drėgmę slenkant,
 pasklindant baltumu glebiu pižamos...
 Taip turi būti, sako tekantis
 kakta sūrus, kad net saldus balzamas;
 gyvybės syvai – prakaitas nakties,
 gyventi – tai rašyt! Būties čiuožynės
 ir posūčiai išgręžia mus sausai –
 ir siela mano vaiko mirtį mini
 ir vaiko norą mirt, išnykt visai –
 nes kūnas – visata... šitam inde
 gyvam naktinis šutas degs ir degs.
 Tu – už manęs! Jaučiu, kaip švino vokus
 kaip paprastai palengvina šviesa,
 nors prunkščia šyviai, dar neatitokę
 nuo suodžių nuodo. Ryto šlakuose
 vartausi, rūbų varganų krūvelė,
 kol kūną, guolį plauna spinduliai,
 o vaikas lyg išsprogsta gabalais;
 žmona... tavo giedrumas dvasią kelia,
 kai tamsų voro tinklą sudraskai,
 nors lyg zuikelio daužosi širdis.
 Jei vandenų drumstų, miela vėžliene,
 sutramdyt negaliu pats vienas,
 kas dar, Širduže, atleis man ir padės?
 Pasaulių baisų svorį tu laikai.

Žuvę už uniją

Relinquant Omnia Servare Rem Publicam

Senasis pietų Bostono akvariumas stovi
 sniego Sacharoj. Išdaužyti langai užkalti.
 Bronzinė vėtrungė – menkė pametė pusę žvynų.
 Erdvūs baseinai sausi.

Kartą mano nosis šliaužė stiklu tartum sraigė;
 rankos nesitvėrė noru
 susprogdinti burbulus, kylančius
 iš įgąsdintų, klusnių žuvų nosių.

Atitraukiu ranką. Dažnai pasiilgstu
 tamsios, prislėgtos, apatiškos žuvų
 ir roplių karalijos. Vieną rytą aną kovą
 prisispaudžiau prie naujos spygliuotos

Bostono parko tvoros. Cinkuotam narve
 kriokė geltoni ekskavatorių dinozaurai,
 rydami pliuorzą ir žolę,
 rausdami požeminius garažus.

Bostono centre stovėjimo aikštelės
 dauginasi it vaikų smėliadėžės.
 Oranžinės puritoniskų moliūgų spalvos
 sijų korsetas juosia neramų kapitolijų.

Prieš jį, virpantį nuo kasimo – pulkininkas Shaw
 ir šio pūstažandžiai negrai pėstininkai
 ant Saint-Gaudenso Pilietinio karo bareljefo,
 paremto lentom nuo garažų žemės drebėjimo.

Po parado Bostone praėjus dviem mėnesiams,
pusės pulko nebebuvo;
per atidengimo iškilmes Williamas James'as
kone girdėjo, kaip kvėpuoja bronziniai negrai.

Paminklas jiems
styro miesto gerklėj lyg ašaka.
Pulkininkas – plonas
tarsi kompas rodyklė.

Jis aršiai budrus kaip paukštukas,
lengvai įsitempęs kaip skalikas;
atrodo, kad jis vengia malonumo
ir trokšta tik vienatvės.

Dabar jo niekas nevaržo. Jis džiaugiasi nuostabia
žmogui duota galia pasirinkt gyvenimą ir mirti –
ir vesdamas juodaodžius kareivius į mirtį,
nesulenkia nugaros.

Tūkstantyje Naujosios Anglijos parkų
senos baltos miestelių bažnyčios saugo
nekalbaus ir nuoširdaus maišto dvasią; apspurusios
vėliavos dengia Respublikos Didžiosios armijos kapus.

Akmeninės unionistų Kareivio skulptūros
kasmet darosi vis plonesnės, vis jaunesnės –
vapsvos liemenim ir mąsliomis žandenomis
jie rymo ant muškietų...

Shaw tėvas nenorėjo paminklo,
išskyrus griovį, kur drauge su jo „nigeriais“
įmetė ir pradangino sūnaus kūną.

Griovys priartėjo.
Bostone nėra jokių memorialų paskutiniam karui;
Reklaminėj nuotraukoj Boilstono gatvėj
matome Hirošimą išsiveržiant

virš Moslerio seifo, „amžinos uolos“,
pergyvenusios sprogimą. Erdvė priartėjo.
Pasilenkus prie televizoriaus,
išsekę negrų mokinukų veidai pakyla kaip balionai.

Pulkininkas Shaw
joja ant savo burbulo,
jis laukia
palaiminto atilsio.

Akvariumo nebėra. Mašinos su dideliais pelekais
visur kaišioja nosis tarsi žuvys;
pagiežinga padlaižystė
juda priekin lyg patepta.